

ПОВЕРНЕННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ ДО ВІДПОВІДНОГО БЮДЖЕТУ В РАЗІ ЇХ НЕЦІЛЬОВОГО ВИКОРИСТАННЯ: ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

Досліджено процесуальні особливості застосування повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету як одного із заходів впливу за порушення бюджетного законодавства відповідно до Бюджетного кодексу України. Здійснено характеристику процесуальних дій під час стадій розслідування справи про бюджетне правопорушення; розгляду справи і ухвалення рішення у ній; виконання рішення про застосування повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету; перегляду (скасування) рішення про застосування заходу впливу за бюджетне правопорушення.

Ключові слова: повернення бюджетних коштів, нецільове використання, одержувач, розпорядник, акт ревізії, порушення бюджетного законодавства, провадження, стадія.

Постановка проблеми. Розкрадання бюджетних коштів, яке здійснювалося останніми роками, призвело до кризового стану системи державних фінансів. Новий уряд був змушений терміново прийняти низку нормативно-правових актів, спрямованих на стабілізацію ситуації у бюджетній сфері держави. Одним із таких актів є постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2014 р. № 65 «Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету» [1], якою затверджено заходи щодо економного та раціонального використання державних коштів, передбачених для утримання органів державної влади та інших державних органів, утворених органами державної влади підприємств, установ та організацій, які використовують кошти державного бюджету. Серед цих заходів зазначено й про необхідність чіткого дотримання вимог щодо здійснення управління бюджетними коштами в межах установлених бюджетних повноважень із забезпеченням ефективного, результативного, цільового та економного використання бюджетних коштів, належної організації та координації роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів.

Сприятиме покращенню ситуації у бюджетній сфері й активізація діяльності щодо виявлення нецільового використання бюджетних коштів і повернення відповідних коштів до бюджету. Застосування такого

заходу впливу за порушення бюджетного законодавства, як повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету, регламентоване і матеріально-правовими, і процесуальними нормами. Недотримання органами державного фінансового контролю процедури застосування цього примусового заходу у багатьох випадках зумовлює неможливість повернути до державного чи місцевих бюджетів кошти, використані не за цільовим призначенням.

Стан дослідження. Окремі процесуальні аспекти застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства, зокрема й повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету, були предметом досліджень О. П. Гетьманець, Е. С. Дмитренко, А. Й. Іванського, А. О. Монаєнка, О. А. Музики-Стефанчук, Ю. О. Ровинського, Л. А. Савченко, І. А. Сікорської, С. С. Теленика, В. Д. Чернадчука, Н. Я. Якимчук. Проте комплексний аналіз процесуальних аспектів застосування повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету, з урахуванням сучасної правозастосовчої практики та нового законодавства, здійснений не був.

Метою статті є визначення процесуальних особливостей повернення бюджетних коштів до бюджету в разі їх нецільового використання за допомогою здійснення правової характеристики стадій відповідного бюджетно-деліктного провадження.

Виклад основних положень. Повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету застосовується у разі нецільового використання таких коштів бюджетною установою (розпорядником) або ж суб'єктом господарювання, громадською чи іншою організацією, які не мають статусу бюджетної установи, однак отримали кошти з бюджету у статусі одержувача бюджетних коштів. До розпорядника цей захід впливу може бути застосовано лише у випадку нецільового використання субвенції – міжбюджетного трансферту, наданого розпоряднику іншим суб'єктом бюджетних правовідносин, який визначив мету та порядок використання наданих бюджетній установі коштів.

У наукових дослідженнях зазначається, що повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету належить до правовідновлювальних (компенсаційних) заходів бюджетно-правової відповідальності [2, с. 86] або ж до фінансово-правових, що використовуються як правовідновлювальні заходи [3, с. 33]. Метою їх застосування вважають компенсацію, усунення шкоди та збитків, заподіяних і суспільно-територіальним утворенням, і суб'єктам отримання бюджетних коштів неправомірними діями у бюджетній сфері [4, с. 27; 5, с. 161], тому повернення

бюджетних коштів до відповідного бюджету як захід впливу за нецільове використання коштів спрямоване, насамперед на відшкодування збитків завданих бюджету таким використанням коштів і на відновлення фінансового становища, яке існувало до порушення правових норм.

Повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету, як й інші заходи впливу за порушення бюджетного законодавства, реалізується за допомогою правових процесуальних норм. Більшість дослідників бюджетно-деліктних відносин зазначає про важливе значення процесуальних аспектів застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства. Процесуальний порядок застосування до суб'єкта бюджетного правопорушення заходів публічного державного примусу вважають одним із необхідних елементів дефініції «бюджетна відповідальність» [6, с. 77], установлений законом порядок застосування розглядають як одну із особливостей бюджетно-правових санкцій [7, с. 50], специфічну процесуальну форму реалізації бюджетної відповідальності аналізують як критерій розмежування бюджетної та інших видів фінансової відповідальності [8, с. 422].

Йдеться й про недостатню урегульованість на законодавчому рівні питань процесуального забезпечення застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства. На думку А. О. Монаєнка, характерною ознакою будь-якого виду відповідальності є наявність спеціального процесуального порядку застосування заходів державного примусу. У зв'язку з цим він окреслює важливим недоліком відсутність у чинному Бюджетному кодексі України порядку притягнення до відповідальності за порушення бюджетного законодавства [5, с. 162]. О. П. Гетманець також указує на нормативно-правову неврегульованість процедури застосування фінансових заходів за бюджетні правопорушення [9, с. 37] та пропонує вважати визначення механізму притягнення до фінансово-правової відповідальності за наслідками ревізій та перевірок на підставі встановленого в акті ревізії (перевірки) або в протоколі про бюджетне правопорушення виду бюджетного правопорушення одним із важливих напрямів удосконалення організаційно-правового забезпечення бюджетного контролю [10, с. 209].

Безперечно, питання процесуального забезпечення застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства потребують нормативно-правового урегулювання на законодавчому рівні. Для створення таких законодавчих норм необхідною умовою є напрацювання єдиних критеріїв процесуальної діяльності щодо застосування різних за змістом і спрямованістю примусових заходів у бюджетній сфері. Тому,

зважаючи на різноплановість заходів впливу за порушення бюджетного законодавства, на нашу думку, важливим є дослідження застосування окремих заходів впливу, зокрема повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету, з точки зору об'єднаної процесуальної форми – провадження у справах про бюджетні правопорушення.

Провадження у справах про бюджетні правопорушення у фінансово-правовій науці розглядається як інститут бюджетного права, що містить процесуальні норми, які регулюють відносини, що виникають на підставі вчинення бюджетного правопорушення, забезпечують вирішення справ, а також попередження бюджетних правопорушень [11, с. 30]. Таке провадження складається із чотирьох стадій: 1) розслідування справи про бюджетне правопорушення; 2) розгляд справи і ухвалення рішення у ній; 3) виконання рішення про застосування заходу впливу за бюджетне правопорушення; 4) перегляд (скасування) рішення про застосування заходу впливу за бюджетне правопорушення (факультативна стадія).

Початковим етапом стадії розслідування справи про бюджетне правопорушення у провадженнях щодо застосування повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету є порушення справи. На цьому етапі відповідними суб'єктами встановлюються порушення бюджетного законодавства, за яке може бути застосовано цей захід впливу, а саме: встановлюється нецільове використання бюджетних коштів розпорядником або одержувачем таких коштів. За загальним правилом, визначеним ч. 2 ст. 118 БК України, підставою для застосування заходів впливу є складання протоколу про порушення бюджетного законодавства або акта ревізії. Тобто протокол про порушення бюджетного законодавства або акт ревізії, в якому зафіксовано відповідне правопорушення, є першим офіційним документом у бюджетно-деліктному провадженні, що дає змогу вважати складення такого документа порушенням справи про бюджетне правопорушення. Порядок повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету в разі їх нецільового використання, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2010 р. № 1163 [12] (далі – Порядок повернення бюджетних коштів), як підставу для повернення коштів до відповідного бюджету називає лише акт ревізії. Тому порушенням провадження щодо застосування повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету слід вважати складання акта ревізії.

Відповідно до п. 3 постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2006 р. № 550 «Про затвердження Порядку проведення ін-

спектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами» [13], акт ревізії – документ, який складається посадовими особами контролюючого органу, що проводили ревізію, фіксує факт її проведення та результати; заперечення, зауваження до акта ревізії (за їх наявності) та висновки на них є невід’ємною частиною акта. Правове значення акта ревізії складно переоцінити, «адже він підлягає реалізації, отже відомості, що містяться в ньому, мають бути достовірними, а висновки обґрунтованими, документально підтвердженими та відображати реальний стан справ на підконтрольному суб’єкті» [14, с. 231]. В акті ревізії обов’язково відображаються встановлені факти порушень бюджетного законодавства (назва, дата, номер, стаття чи пункт нормативно-правового акта), розмір збитків, особи, внаслідок дій або бездіяльності яких допущено порушення законодавства. Деякі науковці в документі, який складається за наслідками ревізії, крім визначення виду бюджетного правопорушення та обсягу бюджетних коштів, які охоплені бюджетним правопорушенням, також пропонують вказувати заходи стягнення за таке правопорушення [9, с. 37–38]. Зазначення в акті ревізії заходів впливу за порушення бюджетного законодавства не відповідатиме п. 35 Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами (визначає, які саме відомості містить акт ревізії), а також не матиме практичного значення, оскільки нормативно-правовими актами передбачено ухвалення рішення про застосування відповідного заходу впливу окремим процесуальним документом. Крім того, таке зазначення не сприятиме чіткості виокремлення стадій бюджетно-деліктного провадження.

Стадія розслідування справи про бюджетне правопорушення передбачає також етап установлення фактичних обставин у справі та направлення акта ревізії і всіх доданих до нього матеріалів розслідування органу (посадовій особі), уповноваженому розглядати відповідну категорію справ про порушення бюджетного законодавства. У провадженнях щодо застосування повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету розглядають справу та приймають у ній рішення ті ж суб’єкти, що й розслідували справу (складали акт ревізії), – органи Державної фінансової інспекції (далі – Держфінінспекції). Тому окремих нормативно-визначених вимог щодо порядку направлення акта ревізії і всіх доданих до нього матеріалів на розгляд керівнику чи заступнику керівника органу бюджетного контролю не встановлено. Таке направлення відбувається відповідно до вимог діловодства в органах Держфінінспекції.

Розгляд справи про бюджетне правопорушення і ухвалення рішення у справі є другою стадією, під час якої надається юридична оцінка зібраної інформації; повно та всебічно досліджуються матеріали справи з метою встановлення об'єктивної істини, ухвалюється конкретне рішення. Ця стадія складається з таких етапів: а) підготовка справи до розгляду; б) безпосередньо розгляд справи; в) прийняття рішення; г) доведення рішення до відома [15, с. 74].

Ч. 2 ст. 118 БК України визначає, що рішення про застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства приймається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики, органами, що здійснюють казначейське обслуговування бюджетних коштів, органами державного фінансового контролю, місцевими фінансовими органами, головними розпорядниками бюджетних коштів у межах установлених їм повноважень. У п. 3 Порядку повернення бюджетних коштів уповноваженим суб'єктом на ухвалення рішення та складення вимоги про повернення коштів визначений контролюючий орган, який, відповідно до п. 2 цього Порядку, є органом, уповноваженим здійснювати контроль за дотриманням бюджетного законодавства і який склав акт ревізії. Відповідно до Положення про Державну фінансову інспекцію України [16], Держфінінспекція України відповідно до покладених на неї завдань: здійснює державний фінансовий контроль за дотриманням законодавства на всіх стадіях бюджетного процесу щодо державного і місцевих бюджетів (ч. 1 п. 4), має право здійснювати державний фінансовий контроль шляхом проведення інспектування у формі планових та позапланових ревізій (ч. 5 п. 6), уповноважена зупиняти в межах своїх повноважень бюджетні асигнування, зупиняти операції з бюджетними коштами в установленому законодавством порядку, а також застосовувати та ініціювати застосування відповідно до закону інших заходів впливу у разі виявлення порушень законодавства (ч. 16 п. 6). Тобто аналіз нормативно-правових актів дозволяє стверджувати, що повноваження щодо розгляду справи про бюджетне правопорушення і ухвалення рішення про повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету надано органам Держфінінспекції.

Рішення у таких справах приймається у формі вимоги до розпорядника бюджетних коштів про повернення до відповідного бюджету використаної ним не за цільовим призначенням суми субвенції або вимоги до одержувача бюджетних коштів про повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету в сумі, що використана ним не за цільовим призначенням. Такі вимоги складаються упродовж 10 робочих

днів із дати реєстрації акта ревізії, а за наявності заперечень (зауважень) до акта – з дати надання письмового висновку щодо таких заперечень (зауважень). Вимога підписується керівником або заступником керівника контролюючого органу. До вимоги додається засвідчений в установленому порядку витяг із акта ревізії, у якому зафіксовано факт нецільового використання субвенції розпорядником бюджетних коштів або нецільового використання бюджетних коштів їх одержувачем.

Застосування найбільш поширених заходів впливу за порушення бюджетного законодавства – призупинення бюджетних асигнувань і зупинення операцій з бюджетними коштами передбачає на стадії виконання діяльність спеціально уповноваженого суб'єкта казначейського обслуговування бюджетних коштів. На думку В. Д. Чернадчука, це дозволяє зробити висновок про таку особливість бюджетних правовідносин відповідальності, як наявність третього суб'єкта цих правовідносин – виконавця, яким є орган Державного казначейства [17, с. 89]. Однак стадія виконання рішення про застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства передбачає дії і уповноважених органів (Державної казначейської служби, суб'єкта, який ухвалив рішення про застосування заходу впливу), і розпорядників чи одержувачів бюджетних коштів – порушників законодавства [18, с. 265]. Щодо застосування повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету, то стадія виконання рішення не передбачає здійснення операцій Державною казначейською службою, дії Держфінінспекції зведено до мінімуму, а механізм виконання практично ґрунтується на діяльності розпорядника (одержувача) бюджетних коштів.

Так, п. 5 Порядку повернення бюджетних коштів визначає, що розпорядник бюджетних коштів самостійно виконує вимогу впродовж 10 робочих днів після її надходження. Крім того, зазначається, й за рахунок яких коштів буде виконано рішення про повернення. Коли порушення було встановлено упродовж бюджетного періоду, в якому надавалася субвенція, розпорядник бюджетних коштів виконує вимогу за рахунок коштів, отриманих як субвенція. Якщо субвенція за бюджетними призначеннями поточного бюджетного періоду на момент складення акта ревізії повністю використана та якщо зазначене порушення було встановлено після закінчення бюджетного періоду, в якому надавалася субвенція, і в поточному бюджетному періоді субвенція не передбачається, розпорядник бюджетних коштів погоджує з головним розпорядником бюджетних коштів питання про визначення коштів, за рахунок яких виконуватиметься вимога. Для виконання вимоги одер-

жувачу бюджетних коштів також установлюється термін 10 робочих днів після надходження вимоги. Одержувач перераховує зазначену у вимозі суму за рахунок власних (небюджетних) коштів у дохід загального фонду відповідного бюджету за кодом бюджетної класифікації доходів «Інші надходження».

Необхідність контролю за виконанням рішення про повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету зумовлює обов'язок порушника бюджетного законодавства повідомити про виконання вимоги. Упродовж одного робочого дня після виконання вимоги розпорядник бюджетних коштів інформує контролюючий орган, який надіслав йому вимогу, про її виконання, а одержувач інформує також розпорядника бюджетних коштів, до мережі якого він включений (або включався у попередньому бюджетному періоді). Із повідомленням надсилаються копії документів, які підтверджують перерахування до відповідного бюджету коштів, використаних не за цільовим призначенням.

Механізм виконання рішення про повернення бюджетних коштів, який передбачає не публічну діяльність суб'єктів владних повноважень (незалежну від волі порушника бюджетного законодавства), а дії розпорядника чи одержувача бюджетних коштів, зумовлює в окремих випадках невиконання чи неналежне виконання такого рішення. Дії органів Держфінінспекції у таких випадках щодо розпорядників та одержувачів неоднакові (у зв'язку з різним їх правовим статусом), однак спрямовані на примушування виконати вимогу. У разі невиконання розпорядником бюджетних коштів вимоги у визначений строк контролюючий орган у межах своєї компетенції ухвалює або ініціює прийняття в установленому порядку рішення про зупинення операцій з бюджетними коштами або призупинення бюджетних асигнувань такому розпоряднику бюджетних коштів на суму субвенції, використаної не за цільовим призначенням, на період до виконання вимоги чи до її скасування. У разі ж невиконання одержувачем бюджетних коштів вимоги контролюючий орган звертається в установленому порядку до суду щодо стягнення з одержувача у дохід відповідного бюджету коштів у сумі, яка була використана ним не за цільовим призначенням.

Стадія перегляду рішення про повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету вважається факультативною (необов'язковою). Однак наявність такої стадії є важливою гарантією законності й обґрунтованості застосування заходів впливу за порушення бюджетного законодавства, оскільки саме під час перегляду перевіряється, чи вимога повернути бюджетні кошти складена на підставі повно і всебічно з'ясованих

обставин справи та відповідно до норм матеріального права за дотримання норм процесуального права. Відповідно до ст. 124 БК України, рішення про застосування заходу впливу за порушення бюджетного законодавства може бути оскаржено в органі, що його виніс, або в суді впродовж 10 днів із дня його винесення. Факт оскарження рішення не зупиняє його виконання. У разі визнання судом вимоги про повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету незаконною особою, щодо якої вона була складена, поновлюються обмежені таким рішенням права. Тобто у розпорядника чи одержувача припиняється обов'язок перерахувати визначену у вимозі суму до бюджету та поновлюється право на використання коштів, за рахунок яких мала бути виконана вимога.

Висновки. Застосування повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету відбувається в межах провадження у справах про бюджетні правопорушення та характеризується наявністю стадій: розслідування справи про бюджетне правопорушення; розгляд справи і винесення рішення у ній; виконання рішення про застосування заходу впливу за бюджетне правопорушення; перегляд (скасування) рішення про застосування заходу впливу за бюджетне правопорушення (факультативна стадія). Серед процесуальних особливостей застосування цього заходу впливу доцільно виокремити такі:

- складання виключно акта ревізії (а не протоколу про порушення бюджетного законодавства) слід вважати моментом порушення провадження щодо застосування повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету;

- і розслідують справу про бюджетне правопорушення, і розглядають справу та ухвалюють рішення про повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету одні і ті ж суб'єкти – органи Державної фінансової інспекції;

- стадія виконання рішення не передбачає здійснення операцій Державною казначейською службою, дії Держфінінспекції мінімізовані, а механізм виконання практично ґрунтується на діяльності розпорядника (одержувача) бюджетних коштів. Така ситуація зумовлює закріплення на нормативно-правовому рівні повноважень органів фінансового контролю у разі невиконання відповідного рішення розпорядником – вживати щодо нього примусові заходи, одержувачем – звертатися до суду.

1. Про економію державних коштів та недопущення втрат бюджету: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2014 р. № 65 // Офіційний вісник України. – 2014. – № 22. – Ст. 683.

2. Якимчук Н. Заходи бюджетно-правової відповідальності / Н. Якимчук // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2008. – № 4. – С. 79–87.
3. Гетманець О. П. Бюджетна відповідальність у системі фінансового права / О. П. Гетманець // Право і безпека. – 2013. – № 3 (50). – С. 31–35.
4. Арсланбеков А. З. Характеристика санкцій, применяемых за нарушение бюджетного законодательства / А. З. Арсланбеков // Юрист. – 2006. – № 3. – С. 27–30.
5. Монаєнко А. О. Вдосконалення норм бюджетного законодавства на сучасному етапі / А. О. Монаєнко // Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». – 2013. – № 1. – С. 151–163.
6. Теленик С. Сутність поняття «порушення бюджетного законодавства» та його співвідношення з поняттям «бюджетне правопорушення» / С. Теленик // Підприємництво, господарство і право. – 2008. – № 5. – С. 77–80.
7. Занфіров М. В. Поняття та ознаки бюджетно-правових санкцій / М. В. Занфіров // Право та державне управління. – 2012. – № 1. – С. 46–51.
8. Дічкова О. В. Відповідальність за бюджетні правопорушення, допущені на першій стадії бюджетного процесу / О. В. Дічкова // Держава і право. – 2011. – Вип. 51. – С. 422–428.
9. Гетманець О. П. Фінансові санкції як заходи впливу за порушення бюджетного законодавства / О. П. Гетманець // Право та державне управління. – 2011. – № 1. – С. 36–39.
10. Гетманець О. П. До питання відповідальності за порушення бюджетного законодавства / О. П. Гетманець // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 206–210. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-1/11goppbz.pdf>
11. Якимчук Н. Я. Правовий статус розпорядників бюджетних коштів в Україні: автореф. дис. на здобуття наук ступеня д-ра юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / Н. Я. Якимчук. – К., 2010. – 42 с.
12. Про затвердження Порядку повернення бюджетних коштів до відповідного бюджету в разі їх нецільового використання: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2010 р. № 1163 // Офіційний вісник України. – 2010. – № 98. – Ст. 3480.
13. Про затвердження Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2006 р. № 550 // Урядовий кур'єр. – 2006. – 17 травня. – № 90.
14. Савченко Л. А. Правові основи фінансового контролю: навч. посібник / Л. А. Савченко. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 504 с.
15. Якимчук Н. Проведення у справах про бюджетні правопорушення як інститут бюджетного права / Н. Якимчук // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2009. – № 4. – С. 71–77.

16. Про Положення про Державну фінансову інспекцію України: Указ Президента України від 23 квітня 2011 р. № 499/2011 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 31. – Ст. 1325.

17. Чернадчук В. Д. Правовідносини бюджетної відповідальності / В. Д. Чернадчук // Вісник Національної академії прокуратури України. – 2008. – № 4. – С. 88–91.

18. Назар Ю.С. Процесуальні аспекти призупинення бюджетних асигнувань та зупинення операцій з бюджетними коштами / Ю. С. Назар // Митна справа. – 2012. – № 1 (79). – Ч. 2. – Кн. 2. – С. 261–267.

Назар Ю. С. Возвращение бюджетных средств в соответствующий бюджет в случае их нецелевого использования: процессуальные особенности

Исследовано процессуальные особенности применения возвращения бюджетных средств в соответствующий бюджет как одной из мер воздействия за нарушение бюджетного законодательства в соответствии с Бюджетным кодексом Украины. Осуществлено характеристику процессуальных действий на стадиях расследования дела о бюджетном правонарушении; рассмотрения дела и вынесения решения по нему; исполнение решения о применении возвращения бюджетных средств в соответствующий бюджет; пересмотра (отмены) решения о применении меры воздействия за бюджетное правонарушение.

Ключевые слова: возвращение бюджетных средств, нецелевое использование, получатель, распорядитель, акт ревизии, нарушения бюджетного законодательства, производство, стадия.

Nazar Y. S. Budget funds return to the relevant budget in case of their misuse: procedural peculiarities

The article investigates the procedural peculiarities of returning the budget to the appropriate budget as one of the measures for violation of the budget law in accordance with the Budget Code of Ukraine. It is noted that the application return the budget to the appropriate budget is within the proceedings on the budget of the offense and is characterized by stages: investigation into the budget offense; proceedings and judgment therein; the decision of the enforcement budget for the offense; Image (cancel) the decision on enforcement budget for the offense (optional step). Among the procedural peculiarities of the impact of this measure expedient given below:

– drawing only an act of revision (instead of budget legislation abuse report) should be considered as a point of proceedings on the application return the budget to the relevant budget;

– investigating the case of an offense budget and considering the case and making decision about returning the budget to the appropriate budget of the same subjects – the bodies of the State Financial Inspection;

– the stage of the decision does not include transactions by the State Treasury, the actions of the State Financial Inspection are minimized, and the mechanism

of practical activity of a built in (receiver) budget. This situation leads to consolidation of the regulatory powers of the level of financial control in the case of non-relevant solutions manager – take it to the coercive measures by the recipient - to go to court.

Key words: *return the budget, misuse, receiver, administrator, audit act, breach of budgetary legislation, proceedings stage.*

Стаття надійшла 11 червня 2014 р.

УДК 347.73

О. В. Онишко

СТРУКТУРИЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ВЗАЄМОДІЄЮ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ПОДАТКОВИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЇЇ ЕФЕКТИВНОСТІ

Розглянуто проблему взаємодії у сфері протидії податковим правопорушенням, визначено причини, що зумовлюють необхідність пошуку нових підходів до її розв'язання.

Установлено низький рівень внутрішньовідомчої узгодженості окремих підрозділів податкової служби та їх взаємодії з іншими відомствами, органами державної влади, місцевого самоврядування і громадськими об'єднаннями.

Обґрунтовано необхідність і концептуальний підхід до розмежування системного об'єкта «взаємодія», виявлення його окремих рівнів для підвищення ефективності правового регулювання.

Ключові слова: *правове регулювання, суб'єкти податкових відносин, податкові правопорушення, взаємодія, рівні взаємодії, ефективність взаємодії.*

Постановка проблеми. Упродовж усіх років незалежності своєчасне і повне наповнення бюджету продовжує залишатися в Україні серйозною проблемою: періоди зниження рівня виконання податкових надходжень змінюються періодами його зростання. Причому напрям зміни рівня надходження податків не завжди збігається із напрямом зміни бази оподаткування, що викликає особливе занепокоєння з точки зору інтересів державних і суб'єктів підприємництва.

Стан дослідження. Незадовільний стан виконання податкових обов'язків платниками податків залишається важливим напрямом ре-